

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJK GEWEST — REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

MINISTERIE VAN HET BRUSSELSE GEWEST

29 MAART 1990. — Omzendbrief van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve aan de gemeenten, betreffende de bijzondere toelage om de integratie en het samenleven van de verschillende plaatselijke gemeenschappen te bevorderen

A. Inleiding

Reeds in haar beleidsverklaring van 18 oktober heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve haar zorg geuit i.v.m. het vraagstuk van de integratie van de migranten en van de harmonieuze samenleving van de verschillende plaatselijke gemeenschappen.

Daar ze overtuigd is dat de integratie en het samenleven zowel politieke wil als omvangrijke geldmiddelen veronderstellen, heeft het Gewest een krediet ingeschreven op de begroting 1990 van 100 miljoen onder artikel 43.05, sectie 32, titel I.

B. Algemene principes

1. Bepalingen.

— Integratie : in deze omzendbrief bedoelt men met integratie de inschakeling van de bevolkingen van buitenlandse oorsprong in het plaatselijke economisch, sociaal en cultureel leven.

— Samenleven : de integratie veronderstelt positieve en respectvolle contacten en betrekkingen tussen de verschillende plaatselijke gemeenschappen. Het samenleven is die interculturele ervaring die bevordert moet worden. Het samenleven houdt uitwisselingen en wisselwerkingen in om afscheiding en onbegrip te vermijden.

2. De aktie strekkend naar de integratie en de samenleving zal door de gemeenten worden gevoerd, en dit noodzakelijk in overleg met de plaatselijke partners (private partners of overheid).

3. De projekten moeten de volgende elementen op elkaar afstemmen :

- een totale visie van de globaliteit van de antwoorden;
  - een innoverend karakter,
- en moeten zorgen voor :
- de breedste deelneming van de deelgroepen;
  - de zichtbaarheid van de direkte effecten op de deelgroepen.

4. Het Gewest heeft beslist een tiental door de gemeenten voorgestelde projekten te steunen.

5. Het gaat om projekten die in het raam van deze omzendbrief door het Gewest zullen worden gefinancierd en niet in het raam van de algemene werking van de gemeenten en van de verenigingen. Een technische omzendbrief zal de uitgaven bepalen die in aanmerking komen.

C. Voorwaarden

I. Overleg.

1. De aktie zal worden gevoerd in het kader van een plaatselijk overleg rond het gemeentebestuur dat daartoe zal worden geschapen of dat reeds bestaat.

2. Samenstelling van deze overlegvergadering :

— Verplicht : plaatselijke verenigingen die door hun aktie op gemeentelijk vlak inzake integratie en samenleving relevant zijn.

Het pluralistische karakter van het overleg zal in aanmerking komen bij de beoordeling van het projekt.

— Facultatief : private of overheidspartners die wensen deel te nemen aan het plaatselijk projekt (bv. O.C.M.W.).

De Franse en de Vlaamse Gemeenschapscommissie kunnen tevens betrokken worden bij het door de gemeenten georganiseerde overleg.

Een lijst van de reeds op lokaal vlak werkende verenigingen zal door de Gemeenschapscommissie aan de gemeenten worden overgemaakt.

3. Een inventarislijst zal vooraf worden opgemaakt door de gemeenten waarin onder meer opgenomen worden : de verenigingen, de partners en de initiatieven die reeds op lokaal vlak bestaan.

MINISTÈRE DE LA RÉGION BRUXELLOISE

29 MARS 1990. — Circulaire de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale, adressée aux communes, relative à la subvention spéciale en vue de promouvoir l'intégration et la cohabitation des différentes communautés locales

A. Introduction

Dès sa déclaration du 18 octobre 1988, la Région de Bruxelles-Capitale a manifesté sa préoccupation devant la problématique de l'intégration des immigrés et de la cohabitation harmonieuse des différentes communautés locales.

Convaincue que l'intégration et la cohabitation nécessitent la conjonction d'une volonté politique et de moyens importants, la Région a inscrit un crédit destiné à cet effet, au budget 1990. Ce crédit d'un total de 100 millions est inscrit à l'article 43.05, section 32, titre I.

B. Principes généraux

1. Définitions.

— Intégration : par intégration, on entend dans la présente circulaire l'insertion des populations d'origine étrangère dans la vie économique, sociale et culturelle locale.

— Cohabitation : l'intégration suppose des contacts et des relations respectueux et positifs entre les différentes communautés locales. La cohabitation est cette expérience d'interculturalité qu'il s'agit de promouvoir. La cohabitation implique échanges et interactions, sous peine d'installer des logiques de cloisonnement et d'incompréhension.

2. L'action en vue de l'intégration et de la cohabitation sera développée par les communes et nécessairement en concertation avec des partenaires locaux, privés ou publics.

3. Les projets définissant l'action doivent articuler :

- une vision globale de transversalité des réponses;
  - un caractère innovant,
- et assurer :
- la participation la plus large des publics cibles;
  - la visibilité des effets directs sur les publics cibles.

4. La Région a décidé de soutenir une dizaine de projets présentés par les communes.

5. Ce sont des projets que la Région entend subsidier, dans le cadre de la présente, et non le fonctionnement général des communes et des associations. Une circulaire technique définira les dépenses éligibles à cet égard.

C. Conditions

I. Concertation.

1. L'action sera menée par une concertation locale organisée autour de la commune, créée à cet effet ou déjà existante.

2. La composition comprend :

— Obligatoirement : des associations locales significatives par leur action sur le terrain communal et dans les matières d'intégrations et de cohabitation.

A cet égard le caractère pluraliste de la concertation sera pris en compte dans l'appréciation du projet.

— Facultativement : des partenaires publics ou privés désirant participer au projet local tels les C.P.A.S. par exemple.

Les communes peuvent également associer à leur concertation les Commissions communautaires française et flamande.

Une liste des associations « opérationnelles » sera communiquée aux communes par les Commissions communautaires.

3. Un état des lieux sera préalablement dressé par la commune comprenant notamment la liste des associations, des partenaires et des initiatives existant déjà sur le terrain local.

II. Aktiesorten.

1. De projekten moeten onder de bevoegdheid van de gemeenten vallen en moeten op lokaal vlak overeenstemmen met de krachtlijnen van het beleid dat door het Gewest zal worden gevoerd inzonderheid inzake beheer van de openbare ruimte, inleiding tot het burgerschap en de samenleving en van huisvesting.

2. Het globaal karakter van de projekten houdt in dat de antwoorden op de lokale behoeften alle socio-culturele, stedelijke of economische aspecten moeten betreffen, dat ze op alle leeftijdsgroepen gericht worden en dat ze niet beperkt blijven tot een strikte en exclusieve omschrijving.

3. Van die projekten wordt geëist dat ze innovierend zijn en dat ze in een globaal perspectief van de aktie ingeschreven worden.

4. Om het geheel van de operatie geloofwaardig te maken en om ze aan te moedigen en te bevorderen, moet ervoor worden gezorgd dat de akties binnen een redelijke termijn zichtbare effecten meebrengen vóór het einde van deze akties.

5. Integratie en samenleving vereisen de deelneming en medewerking van de grootst mogelijke deelgroepen; het projekt zal dit doel moeten nastreven.

6. De aktie zal rechtstreekse gevolgen moeten hebben voor de deelgroep van de operatie, met name de lokale bevolkingen en gemeenschappen die het hoofd bieden aan integratie- en samenlevingsproblemen.

7. Er bestaan 4 bevoorrechte krachtlijnen waarvan de elementen gecombineerd kunnen worden ofwel waarvan het ene of het andere element kan worden weerhouden, naar gelang van de plaatselijke behoeften.

Rekening houdend met wat voorafgaat zullen de projekten worden weerhouden die voorstellen doen inzake :

1. Openbare ruimten.

— Animatie in openbare ruimten (speeltuinen, schoolplein buiten de schooluren, onbezette parkeerplaatsen), kunst en culturele activiteiten, ...

— Valorisatie en verfraaiing van de openbare ruimte en plaatsen : renovatie, lichte uitrusting, ...

— Animatie in de omgeving van de metrostations, ...

2. Inleiding tot het burgerschap, ...

— Informatie over de naturalisatie, de gemeentelijke diensten, ...

— Het leven van de interculturele samenleving, ...

— Praktijk van de solidariteit, ...

— Preventie van asociale houdingen, ...

— Dialoog en wederkerige erkenning tussen de jongeren en de politie, ...

— Ontdekking en symbolische wedertoeëigening van de ruimte, o.m. door het leren van de sociale geschiedenis van de wijken, ...

3. Sensibilisering van de aktoren, ...

— Sensibilisering van de sociale hulpverleners, de leerkrachten, de politieagenten, de gemeente- en O.C.M.W.-ambtenaar en de plaatselijke verantwoordelijken voor integratie en de samenleving, ...

— Sensibilisering van de ouders voor het schoolleven en de vrijetijdsbesteding van hun kinderen, ...

— Sensibilisering voor veiligheid en gezondheid van de woning, ...

4. Huisvesting.

— Piloot experimenten van samenleven, ...

— Begeleiding van de sociale huisvesting, ...

— Preventie van de samenlevingsmoeilijkheden, ...

Projekten die aan bovenvermelde krachtlijnen tegemoet komen of die dezelfde aard of filosofie hebben, kunnen bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden ingediend.

II. Types d'actions.

1. Les projets doivent relever des compétences des communes et rencontrer sur le terrain local les grands axes de la politique que la Région de Bruxelles-Capitale entend voir mener, en particulier en matière de gestion de l'espace public, d'initiation à la citoyenneté et à la cohabitation, ainsi que dans le domaine du logement.

2. La transversalité des projets indique que les réponses envisagées aux besoins locaux doivent concerner les aspects socio-culturels urbains ou économiques, s'adresser à toutes les tranches d'âge et ne pas se confiner dans une stricte et exclusive définition.

3. Les projets doivent avoir un caractère innovant et s'inscrire cependant dans une perspective globale de l'action.

4. Pour crédibiliser l'ensemble de l'opération et concourir à son encouragement et à sa promotion, il convient de veiller à ce que les actions produisent dans des délais raisonnables avant l'issue de l'action, des effets visibles.

5. L'intégration et la cohabitation requièrent la participation et l'adhésion des publics les plus larges, le projet devra y contribuer.

6. L'action devra avoir des retombées directes au profit des destinataires de l'opération, à savoir les populations et communautés locales rencontrant des problèmes d'intégration et de cohabitation.

7. Quatre axes sont privilégiés dont il est loisible de combiner des éléments ou d'en adopter l'un ou l'autre, selon les besoins locaux.

Dans le sens des préalables énoncés, seront retenus les projets proposant :

1. Espaces publics (plaines de jeux, terrains scolaires en dehors des horaires de cours, parkings inoccupés).

— L'animation d'espaces publics par des activités sportives, artistiques et culturelles, ...

— La valorisation et l'embellissement de l'espace et des lieux publics par la rénovation ou l'équipement léger, ...

— L'animation des alentours des stations de métro, ...

2. L'initiation à la citoyenneté par :

— L'information concernant la naturalisation, les services communaux, ...

— L'apprentissage de la coexistence interculturelle, ...

— La pratique des solidarités, ...

— La prévention des comportements associaux, ...

— Le dialogue et la reconnaissance entre les jeunes et la police, ...

— La découverte et la réappropriation symbolique de l'espace, notamment l'apprentissage de l'histoire sociale des quartiers, ...

3. Sensibilisation des acteurs, ...

— Sensibilisation des intervenants sociaux, des enseignants, des agents de polices, des communes, des C.P.A.S., des responsables locaux, à l'intégration et à la cohabitation, ...

— Sensibilisation des parents à la scolarité et aux loisirs de leurs enfants, ...

— Sensibilisation aux questions de sécurité et de salubrité de l'habitat, ...

4. Logement.

— Expériences-pilotes de cohabitation, ...

— Accompagnement dans le logement social, ...

— Prévention des difficultés de cohabitation, ...

Des projets rejoignant les axes décrits ci-dessus, ou présentant une nature ou une philosophie similaire, pourront, éventuellement, être introduits auprès de la Région de Bruxelles-Capitale.

III. Lokalisatie en doelgroepen.

1. De integratie en de samenleving van de Brusselse bevolkingen van verschillende oorsprong zijn dringend noodzakelijk in de gemeenten of wijken met een sterke concentratie van migranten en met ontoereikende geldmiddelen.

Om de plaatsen van tussenkomst te lokaliseren worden de volgende kwantitatieve gegevens in acht genomen :

- Migrantenpercentage tegenover de totale bevolking.
- Gemiddelde inkomsten per belastingaangifte en mediaan-inkomsten (inkomsten blijkend uit de aangifte die zich in het midden bevindt van de reeks belastingaangiften per orde van grootheid).
- Werkloosheidspercentage per gemeente (aantal volledige uitkeringsgerechtigde werklozen + oudere volledige uitkeringsgerechtigde werklozen die geen werkzoekende meer zijn; het totaal wordt in verband gebracht met de totale bevolking van de gemeente).
- Ouderdom van de woning (gebouwd vóór 1919).
- Woning met maximum 27 m² bewoonbare oppervlakte per persoon.

2. De cumulatie van deze criteria heeft geleid tot het onderbrengen van de gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest in 3 categoriën :

Categorie A :

- Anderlecht
- Brussel-stad
- Vorst
- Sint-Jans-Molenbeek
- Sint-Gillis
- Sint-Joost-ten-Node
- Schaarbeek

Categorie B :

- Etterbeek
- Elsene
- Jette
- Koekelberg

Categorie C :

- Oudergem
- Sint-Agatha-Berchem
- Evere
- Ganshoren
- Ukkel
- Watermaal-Bosvoorde
- Sint-Lambrechts-Woluwe
- Sint-Pieters-Woluwe

3. De gemeenten behorend tot categorie A worden als prioritaire gemeenten beschouwd en kunnen alle projecten indienen, ook deze die zich tot een wijk beperken. Voorrang zal worden gegeven aan de meest benadeelde wijken.

De gemeenten behorend tot categorie B worden beschouwd als gemeenten met prioritaire wijken; ze kunnen projecten voorstellen voor wijken waarvan bewezen zal worden dat de behoefte bijzonder dringend is.

De gemeenten behorend tot categorie C worden beschouwd als niet-rechtstreeks betrokken gemeenten en mogen geen project voorstellen. Als een gemeente behorend tot categorie C evenwel een solidariteitsactie organiseert ten gunste van een gemeente behorend tot categorie A in het kader van de in deze omzendbrief bepaalde principes, dan zal het Gewest deelnemen aan de inspanning geleverd door de gemeente behorend tot categorie C, door het project te steunen.

IV. Financiering en duur van de akte.

1. Elke betrokken gemeente mag één of meerdere projecten indienen voor een totaal bedrag van maximum 7 miljoen.

2. Een latere omzendbrief zal de lijst van de in aanmerking komende uitgaven, de evaluatie- en controlemaatregelen en de financieringswijze bepalen.

3. De aanneming van een project door het Gewest zal meebrengen dat één derde van de door de gemeente gevraagde toelage vrijgegeven wordt.

4. Indien de realisatie van het project sterk afwijkt van de oorspronkelijk weerhouden plannen zonder voorafgaand akkoord van het Gewest, dan zal het Gewest zijn steun schorsen of

III. Localisation et publics.

1. L'intégration et la cohabitation des populations bruxelloises d'origine différente s'imposent prioritairement dans les communes ou dans les quartiers marqués par une forte concentration d'immigrés et manquant de moyens financiers suffisants.

Afin de localiser les lieux d'intervention, les indicateurs quantitatifs suivants ont été pris en considération :

- Taux de présence d'immigrés par rapport à la population totale.
- Revenus moyens par déclaration fiscale et revenus médians (revenus attachés à la déclaration se situant au centre de la série des déclarations fiscales ayant été classées par ordre de grandeur).
- Taux de chômage par commune (nombre de chômeurs complets indemnisés plus les chômeurs complets indemnisés âgés qui ne sont pas demandeurs d'emploi, l'ensemble étant rapporté à la population totale de la commune).
- Vétusté du logement (construit avant 1919).
- Logement n'offrant pas plus de 27 m² de surface habitable par personne.

2. Le cumul de ces critères a eu pour effet de classer les communes de la Région de Bruxelles-Capitale en 3 catégories :

Catégorie A :

- Anderlecht
- Bruxelles-Ville
- Forest
- Molenbeek-Saint-Jean
- Saint-Gilles
- Saint-Josse-ten-Noode
- Schaerbeek

Catégorie B :

- Etterbeek
- Ixelles
- Jette
- Koekelberg

Catégorie C :

- Audergem
- Berchem-Sainte-Agathe
- Evere
- Ganshoren
- Uccle
- Watermaal-Boitsfort
- Woluwe-Saint-Lambert
- Woluwe-Saint-Pierre

3. Les communes de la catégorie A sont considérées comme communes prioritaires et peuvent présenter tout projet en ce compris des projets localisés dans des quartiers. Priorité sera accordée aux quartiers les plus défavorisés.

Les communes de la catégorie B sont considérées comme des communes à quartiers prioritaires et peuvent présenter des projets localisés dans des quartiers où il sera démontré que la demande s'avère particulièrement urgente.

Les communes de la catégorie C sont considérées comme communes non directement concernées et ne peuvent présenter de projets. Néanmoins, si une commune de la catégorie C organise une action de solidarité au profit d'une commune de la catégorie A dans le cadre des principes décrits par la présente, la Région s'associera à l'effort consenti par la commune de la catégorie C et soutiendra le projet.

IV. Financement et durée de l'action.

1. Chaque commune concernée peut introduire un ou plusieurs projets pour un montant global maximum de 7 millions par commune.

2. Une circulaire ultérieure indiquera la liste des dépenses éligibles, les dispositions d'évaluation et de contrôle des projets ainsi que le mode de leur financement.

3. L'acceptation d'un projet par la Région libérera au profit de la commune le tiers de la subvention demandée.

4. Dans le cas où la réalisation du projet s'écartera notablement et sans accord préalable de la Région, des intentions initialement retenues, la Région suspendra ou retirera son soutien.

5. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest wil de Franse of de Vlaamse Gemeenschap niet vervangen. De projecten die uitsluitend onder de bevoegdheden van de Gemeenschappen vallen, zullen niet worden weerhouden. De projecten die in het kader van hun partnership ook van financiële steun van de Gemeenschappen zouden genieten, worden evenwel niet uitgesloten.

6. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zal de algemene werking van gemeenten en verenigingen die aan het partnership deelnemen, niet financieren en zal derhalve enkel de uitgave verbonden aan het project ten laste nemen.

7. De gemeenten zullen de bestemmingen van de toelagen zijn; zij moeten zorgen voor de overdracht van het of de gedeeltes die volgens het vooraf vastgelegde akkoord aan de verenigingen toekomen.

8. De duur van de aktie mag de twaalf maanden niet overschrijden.

V. Indiering van het dossier.

Om ontvankelijk te zijn, moet het dossier de volgende elementen omvatten :

1. Een inventaris van de partners, verenigingen en initiatieven die in het veld aanwezig zijn en die tot de integratie en de samenleving bijdragen.

2. Een beschrijving van het gemeentelijk overleg met aanduiding van het aantal en van de doelstellingen van de verenigingen, de samenwerkingsvorm en de verantwoordelijkheden van elke partij.

3. Een voorstelling van het project met :

- een beschrijving van de huidige toestand;
- de nagestreefde doelstellingen van de aktie in overeenstemming met de weerhouden krachtlijnen;
- de gekozen werkwijze;
- de gedetailleerde begroting;
- een copie van de overeenkomst tussen de verschillende deelnemers aan het gemeentelijk overleg;
- een copie van de beraadslaging van de gemeenteraad die het project goedkeurt en het lid van het College aanduidt dat met het te geven gevolg wordt belast.

4. Bij de volgende omzendbrief zullen in te vullen formulieren en de definitieve lijst van de te leveren stukken worden toegevoegd.

5. De dossiers zullen ten laatste tegen 31 mei 1990 in 5 exemplaren worden toegestuurd aan :

de heer Minister-Voorzitter
van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve
Hertogstraat 7-9
1000 Brussel.

Brussel op 29 maart 1990.

De Minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening,
Plaatselijke Besturen en Tewerkstelling,

Ch. PICQUE

De Minister bevoegd voor Financiën, Begroting,
Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen,

J. CHABERT

De Minister bevoegd voor Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid,

G. DESIR

De Minister van Economie,

R. GRUJ

De Minister bevoegd voor Openbare Werken, Verkeerswegen
en Vernieuwing van Afgedankte Bedrijfsruimten,

J.-L. THYS

5. La Région de Bruxelles-Capitale n'entend pas se substituer à la Communauté française et à la Vlaamse Gemeenschap. Les projets relevant exclusivement des compétences des communautés ne seront pas retenus. Néanmoins, ne seront pas exclus les projets qui, dans le cadre de leur partenariat, bénéficieraient également du soutien financier des Communautés.

6. La Région de Bruxelles-Capitale ne subventionnera pas le fonctionnement général des communes et des associations participantes au partenariat, elle n'assumera que les charges afférentes au projet.

7. Les communes seront les destinataires des subventions; il leur incombera d'en transférer la ou les parties qui reviennent aux associations selon l'accord de la concertation locale, préalablement établi.

8. La durée de l'action s'étalera sur douze mois maximum.

V. Introduction du dossier.

Pour être recevable le dossier devra être composé des éléments suivants :

1. Un état de lieux indiquant les partenaires, les associations et initiatives présentes sur le terrain et œuvrant dans les matières d'intégration et de cohabitation.

2. Une description de la concertation communale précisant le nombre et les objectifs des associations, la forme de coopération ainsi que les responsabilités de chaque partie.

3. Une présentation du projet comprenant :

- une description de la situation actuelle;
- les objectifs visés par l'action en adéquation aux axes retenus;
- la méthodologie choisie;
- le budget détaillé;
- une copie de la convention liant les différentes parties de la concertation communale;
- une copie de la délibération du Conseil communal par laquelle celui-ci approuve le projet et désigne le membre du Collège responsable du suivi.

4. A la prochaine circulaire seront joints les formulaires à remplir et la liste définitive des pièces à fournir.

5. Les dossiers seront introduits au plus tard le 31 mai 1990, en 5 exemplaires, auprès de :

M. le Ministre-Président
de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale
rue Ducale 7-9
1000 Bruxelles.

Bruxelles, le 29 mars 1990.

Le Ministre chargé de l'Aménagement du Territoire,
des Pouvoirs locaux et de l'Emploi,

Ch. PICQUE

Le Ministre chargé des Finances, du Budget,
de la Fonction publique et des Relations extérieures,

J. CHABERT

Le Ministre chargé du Logement, de l'Environnement,
de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau,

G. DESIR

Le Ministre chargé de l'Economie,

R. GRUJ

Le Ministre chargé des Travaux publics, des Communications,
et de la Rénovation des Sites d'Activités économiques désaffectés,

J.-L. THYS

AANVRAAGFORMULIER

**BIJZONDERE TOELAGE AAN DE GEMEENTEN
VOOR DE BEVORDERING VAN DE INTEGRATIE EN HET SAMENLEVEN
VAN DE VERSCHILLENDE LOKALE GEMEENSCHAPPEN**

Terug te sturen naar :

De heer Charles PICQUE
Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Exécutieve
Hertogstraat 7-9 — 1000 Brussel

tegen 30 juni 1990 ten laatste

1° GEMEENTE :

2° AFGEVAARDIGDE VAN HET COLLEGE :

— Naam, functie :

— Adres, telefoonnummer :

3° ALGEMENE AARD VAN HET PROJECT :

(openbare ruimten, huisvesting, sensibilisering, ...)

4° STAND VAN ZAKEN :

1. Beschrijving van de sociale problemen in verband met de integratie en het samenleven, hun omvang, de betrokken gebieden, de geïdentificeerde oorzaken.

2. Beschikbare middelen om het hoofd te bieden aan bedoelde problemen : mensenvoorraad, geldmiddelen.

3. Bestaande verenigingen, bewegingen, initiatieven op het grondgebied van de gemeente die streven naar een oplossing voor de problemen beschreven in punt 4.1.

NAAM	RECHTS- PERSOONLIJKHEID	ADRES	VERANT- WOORDELIJKE
------	----------------------------	-------	------------------------

5° ALGEMENE DOELSTELLINGEN :

1. Omschrijving van de beoogde doelstellingen en van de verwachte veranderingen (voor de bevolking en voor elke partner).

2. Vastgelegde termijnen voor elke fase van het projekt.

Voorbeeld : voorbereiding van actie X in 8 weken
verwezenlijking van actie X in 24 weken.

3. Controleerbare evaluatiecriteria die aan het begin van de actie moeten worden vastgelegd en die in de evaluatiefase moeten worden hernomen.

Voorbeeld : het aantal deelnemers aan de actie zal ..... moeten bedragen
regelmatige aanwezigheid in de activiteiten in verband met .....

6° WIJZE VAN OVERLEG

1. De deelnemende verenigingen
(hun benaming, specificiteit, project, ...)

2. Naam van de verenigingen die eventueel werden geweigerd en redenen ervan.
(bijvoorbeeld bij gebrek aan voorstelling van het project of in het geval dat een project strijdig is met de omzendbrief, ...).

3. Omschrijving van de algemene werking en coördinatie van de operatie.
(Na(a)m(en) van de verantwoordelijke(n), functies, aard van de tussenkomsten, ...)

4. De samenvattende tabel in bijlage gebruiken.

7° WERKWIJZE

A. DOELGROEP

1. Kenmerken van de doelgroep

.....
.....
.....

Orde van grootheid (aantal)

2. Lokalisering van de tussenkomst
(wijken, straten, pleinen, ...)

3. Omschrijving en verantwoording van de gekozen methode

B. STRATEGIE

1. Concrete materiële handelingen die moeten worden verricht van de voorbereiding tot de verwezenlijking.

2. Voorspelbare moeilijkheden.

C. UITVOERING

Een uitvoeringsschema opstellen om de beschikbare middelen en de te vinden middelen te meten.

(bijvoorbeeld : voor een aktie X moet men kunnen beschikken over .....
het gemeentelijk overleg zal een beroep moeten doen op .....
voor een aktie Y beschikt het gemeentelijk overleg over .....)

Aard van de aktie

Noodzakelijke middelen

8° BEGROTING

1. Voorafgaande evaluatie van alle acties.
2. Eigen middelen die worden ingezet (door de gemeenten of de verenigingen, of in het kader van een solidariteitsactie tussen de gemeenten).
3. Algemene uitgewerkte begroting (per actie) : ontvangsten-uitgaven.

Ontvangsten	Uitgaven
— Gemeente	— Personeel
— Overlegpartners	— Lokalen
— Gewestelijke toelagen	— Pedagogisch materiaal
— Andere toelagen (aard + bedrag)	— Kosten
	— Bevordering
	— Anderen

9° OPVOLGING EN EVALUATIE

De gemeente verbindt zich er toe :

1. Een gemeentelijke verantwoordelijke te delegeren om de opvolging en de evolutie van de evaluatiecriteria te controleren (5.3).
2. Elk verschil in de verwezenlijking van het project en in de evaluatie van de indicatoren te noteren om als basis te dienen voor een eindverslag dat door de gemeente zal worden opgesteld.
3. De gekozen evaluatiemethode te omschrijven (dat wil zeggen de adequatie van de indicatoren 5.3. met de resultaten van de operatie).
4. Elk element betreffende de operatie blijft eisbaar door de gewestelijke inspectie vanaf het begin van de actie.

10° BIJLAGEN

Aantal en aard van de bijlagen.

-
-
-
-

Opgemaakt te ..... op .....

Ondertekening

FORMULAIRE DE DEMANDE

**SUBVENTION SPECIALE AUX COMMUNES
EN VUE DE PROMOUVOIR L'INTEGRATION ET LA COHABITATION
DES DIFFERENTES COMMUNAUTES LOCALES**

A retourner à :

M. Charles PICQUE
Ministre-Président de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale
rue Ducale 7-9 — 1000 Bruxelles

pour le 30 juin 1990 au plus tard

1° COMMUNE :

2° DELEGUE DU COLLEGE :

— Nom, fonction :

— Adresse, téléphone :

3° NATURE GENERALE DU PROJET :

(espaces publics, logement, sensibilisation, ...)

4° ETAT DES LIEUX :

1. Description des problèmes sociaux liés à l'intégration et à la cohabitation, leur dimension, les zones concernées, les causes identifiées.

2. Moyens actuellement disponibles pour faire face aux problèmes : ressources humaines, financières.

3. Associations, mouvements, initiatives existant sur le territoire et œuvrant à la résolution des problèmes décrits en 4.1.

NOM	PERSONNALITE JURIDIQUE	ADRESSE	RESPONSABLE
-----	---------------------------	---------	-------------

5° OBJECTIFS GENERAUX :

1. Description des objectifs visés et des changements espérés (pour le public et pour chacun des partenaires).

2. Délais fixés pour chaque étape du projet.

Exemple : préparation de l'action X en 8 semaines
réalisation de l'action X en 24 semaines.

3. Indicateurs vérifiables d'évaluation à fixer au départ de l'action et à reprendre à l'étape de l'évaluation.

Exemple : le nombre de participants à l'action devra être de .....
l'assiduité dans les activités de .....

6e DISPOSITIF DE LA CONCERTATION

1. Les associations partenaires
(leur dénomination, leurs spécificités, leur projet, ...)

2 Noms des associations qui auraient été éventuellement écartées et raisons de leur non participation
(exemple non présentation de projet ou projet en contradiction avec la circulaires).

3. Description du fonctionnement général et de la coordination de l'opération.
(Nom(s) (des) responsable(s), fonctions, nature des interventions, ...)

4. Se servir du tableau récapitulatif en annexe.

7° METHODOLOGIE

A. PUBLIC-CIBLE

1. Particularités du public-cible

.....
.....
.....

Ordre de grandeur (nombre)

2. Localisation de l'intervention
(quartiers, rues, places, ...)

3. Description et justification de la méthode choisie

B. STRATEGIE

1. Actes matériels concrets à poser de la préparation à la réalisation.

2. Difficultés prévisibles.

C. REALISATION

Etablir une grille de réalisation pour mesurer les moyens disponibles et les moyens à réunir obligatoirement.

(exemple) pour une action X, il est impératif de disposer de .....
 la concertation communale devra faire appel à .....
 pour une action Y, la concertation communale dispose de .....

Nature de l'action

Moyens nécessaires

8° BUDGET

1. Evaluation préalable de toutes les actions.
2. Ressources propres engagées (par les communes ou les associations, ou dans le cadre d'une action de solidarité entre communes).
3. Budget général détaillé (action par action) : recettes-dépenses.

Recettes	Dépenses
— Commune	— Personnel
— Partenaires de la concertation	— Locaux
— Subsidés régionaux	— Matériel pédagogique
— Autres subsides (nature + montant)	— Frais
	— Promotion
	— Autres

9° SUIVI ET EVALUATION

La commune s'engage :

1. A déléguer un responsable communal du suivi et à contrôler l'évolution des indicateurs d'évaluation (5.3).
2. Consigner toute variation dans la réalisation du projet et dans l'évaluation des indicateurs afin de servir de base pour l'établissement, par la commune, d'un rapport final.
3. Décrire la méthode d'évaluation choisie (c'est-à-dire l'adéquation des indicateurs 5.3. avec les résultats de l'opération).
4. Tout élément relatif à l'opération demeure exigible à l'Inspection régionale dès le début de l'action.

10° ANNEXES

Nombre et nature des annexes.

—
—
—
—

Fait à ..... le .....

Signature

OVEREENKOMST

Tussen :

Het College van Burgemeesters en Schepenen van de gemeente ..
vertegenwoordigd door (naam, voor naam, functie),
hierna « de gemeente » genoemd,
en

1. De vereniging A	vertegenwoordigd door
2. De vereniging B	vertegenwoordigd door
3. De vereniging C	vertegenwoordigd door
- zie artikel 12.

Gelet op de omzendbrief van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve aan de gemeenten betreffende de bijzondere toelage voor de bevordering van de integratie en het samenleven van de lokale gemeenschappen en tot vaststelling van de toekenningscriteria van bedoelde toelage.

Gelet op het hoofdstuk C.I., 1 en 2, van bedoelde omzendbrief waarbij de gemeente die van de gewestelijke toelage wil genieten verplicht wordt over te gaan tot de organisatie van een pluralistisch plaatselijk overleg.

Gelet op de beraadslaging van de gemeenteraad van de gemeente de dato , houdende de goedkeuring van de ontwerpen die aan de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, hierna « het Gewest » genoemd, moeten worden voorgesteld,

Werd het volgende overeengekomen :

Artikel 1. Om de grootste doeltreffendheid van de ondernomen actie te verzekeren door ze de beste coördinatie mogelijk te geven, hebben ondergetekenden beslist samen inspanningen te leveren voor de verderzetting van het project inzake integratie en samenleven van de verschillende lokale gemeenschappen.

Art. 2. Het integratieproject groepeerkt akties die door verenigingen en de gemeente worden ontwikkeld. Het project past in het kader bepaald door omzendbrief nr. 1 van 29 maart 1990 van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve waarin de prioriteiten en de bepaling van de begrippen integratie en samenleven voorkomen.

Art. 3. De verenigingen die het gemeentelijk overleg voor integratie vormen, zijn :

Art. 4. De verenigingen aanvaarden samen te werken met het College vertegenwoordigd door de heer/mevrouw belast met de opvolging en de coördinatie van het gehele project.

De vertegenwoordiger van het College staat borg voor het goed verlopen van het gehele project.

Art. 5. Het gemeentelijk overleg voor integratie, hierna « het overleg » genoemd, zal bijeenkomen onder voorzitterschap van de vertegenwoordiger van de gemeenten ten minste één keer per maand om te zorgen voor het goed verlopen van de akties en voor hun permanente evaluatie.

Een vertegenwoordiger van het Gewest zal de maandelijkse vergaderingen van het overleg kunnen bijwonen.

Het overleg zal een verslag van de vergadering opstellen en er een copie van naar het Gewest toesturen.

Art. 6. De gemeente zal alle middelen nodig voor de verwezenlijking van het project ter beschikking van het overleg stellen met inachtneming van de gemeentewet en binnen de perken van de kredieten goedgekeurd door de toezichthoudende overheid. De verenigingen zullen hetzelfde doen binnen de perken van hun eigen middelen en bevoegdheden.

Art. 7. Alle documenten, inlichtingen, adviezen, initiatieven of beslissingen in verband met het project zullen door alle partijen aan de gemeentelijke verantwoordelijke moeten worden medege-deeld.

De ondergetekenden erkennen dat het van kapitaal belang is dat de informatie op een snelle en doorzichtige manier circuleert.

Art. 8. Het overleg kan in zijn schoot gespecialiseerde werkgroepen oprichten, die geen deel uitmaken van het overleg, uitnodigen of een bepaald mandaat delegeren aan elke persoon van wie geoordeeld wordt dat hij met zijn bevoegdheden kan bijdragen tot de verwezenlijking van het project.

CONVENTION

Entre :

Le Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune de .....
représenté par (nom, prénom, fonction),
ci-après dénommé « la commune »,

et

1. L'association A	représenté par
2. L'association B	représenté par
3. L'association C	représenté par
- cf article 12.

Vu la circulaire de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale aux communes relative à la subvention spéciale destinée à promouvoir l'intégration et la cohabitation des communautés locales et fixant les critères d'octroi de ladite subvention.

Vu le chapitre C.I., 1 et 2, de ladite circulaire faisant obligation à la commune désireuse de bénéficier de la subvention régionale d'organiser une concertation locale pluraliste.

Vu la délibération du conseil communal de la commune de en date du , approuvant les projets à présenter à l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale, ci-après dénommé Région,

Il a été décidé ce qui suit :

Article 1er. Dans le but d'assurer la plus grande efficacité aux actions entreprises, en leur fournissant la meilleure coordination possible, les signataires de la présente convention ont décidé de mettre en commun leurs efforts dans la poursuite du projet d'intégration et de cohabitation des différentes communautés locales.

Art. 2. Le projet d'intégration regroupe les actions développées par les associations et la commune. Le projet s'inscrit dans le cadre défini par la circulaire n° 1 du 29 mars 1990 de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale qui a fixé les priorités, ainsi que la définition des termes intégration et cohabitation.

Art. 3. Les associations composant la concertation communale pour l'intégration sont les suivantes :

Art. 4. Les associations acceptent de collaborer avec le Collège représenté par Monsieur/Madame chargé du suivi et de la coordination de l'ensemble du projet.

Le représentant du Collège est le chargé de la bonne marche de l'ensemble du projet.

Art. 5. La concertation communale pour l'intégration ci-après dénommée la concertation se réunira sous la présidence du représentant de la commune au moins une fois par mois pour veiller au bon déroulement des actions et l'évaluer de manière permanente.

Un représentant de la Région pourra assister aux réunions mensuelles de la concertation.

La concertation établira un procès-verbal de la réunion et en adressera une copie à la Région.

Art. 6. La commune mettra à disposition de la concertation tous les moyens et ressources nécessaires à la réalisation du projet dans le respect de la loi communale et des crédits approuvés par la tutelle. Les associations, chacune dans les limites de ses moyens et compétences, agiront de même.

Art. 7. Tous les documents, toutes les informations, tous les avis, toutes les initiatives ou décisions se rapportant au projet devront être communiqués par toutes les parties au responsable communal.

Les signataires reconnaissent qu'il est impératif que l'information circule rapidement et dans la transparence.

Art. 8. La concertation peut constituer en son sein des groupes de travail spécialisés, inviter des experts extérieurs à son assemblée ou déléguer un mandat précis à quiconque serait jugé susceptible d'aider, par ses compétences, à la réalisation du projet.

Tijdens zijn maandelijks vergadering zal het overleg de verslagen en voorstellen van zijn werkgroepen, de deskundigen of afgevaardigden horen.

Aan het overleg komt toe elk mandaat of opdracht toevertrouwd aan een derde te schorsen, af te schaffen of te verlengen.

Art. 9. Indien de leden van het overleg zouden oordelen dat een vergadering te talrijk is om operationeel te blijven, kunnen ze in de schoot van de vergadering een technische commissie aanduiden waarvan de opdrachten precies zullen worden begrensd en zullen bestaan uit het technisch en logistisch volgen van het project.

Deze commissie zal aan het overleg rekenschap moeten geven van het verloop van de akties. Het overleg zal deze opdracht schorsen, afschaffen of verlengen.

Art. 10. Voor de opvolging en de permanente evaluatie van het project dient het overleg volgende documenten op te stellen :

a) de verslagen van de vergaderingen van het overleg, van de werkgroepen of verslagen van de deskundigen;

b) een lijst van de vastgelegde uitgaven en van de beschikbare middelen in de vorm van een financiële tabel om te vermijden dat de financiële situatie uit de hand loopt;

c) een evaluatietabel waarmee het project ter'allen tijde aan de oorspronkelijke bedoelingen kan worden getoetst.

Alle elementen en stukken in verband met deze materies zullen aan het overleg worden voorgelegd.

Art. 11. De verenigingen zullen in het raam van de binnen het oveleg gevoerde akties elke inspectie, elke controle door de afgevaardigde van de gemeente van het Gewest aanvaarden.

Art. 12. 12.1. Het overleg stelt een project op als volgt :

1° De vereniging A verbindt zich ertoe .....

Moeten vermeld staan :

a) de details van de aktie, de middelen, de termijnen;

b) de verplichtingen van de vereniging A;

c) de verplichtingen van de gemeenten tegenover de vereniging A (b.v. het lenen van lokalen, materiaal, ...).

2. De vereniging B verplicht zich ertoe .....

idem.

12.2. Het einde van elke paragraaf gewijd aan een vereniging zal worden voorbehouden voor de lijst van de meetbare indicatoren die voor de evaluatie zullen dienen (b.v. : bij een aktie betreffende de verfraaiing van gevels : aantal deelnemers + aantal behandelde vierkante meter, ...).

Art. 13. Volgens het gesloten akkoord krijgt elke vereniging een som bestemd voor de financiering van haar aktie. Zo :

De V.Z.W. .... krijgt ..... BF.

Art. 14. De gemeente verbindt zich ertoe bij ontvangst van de gewestelijke toelage aan elke vereniging de som die haar toekomt onmiddellijk en volledig uit te betalen. Een andersluidend financiersakkoord zal tussen de partijen kunnen worden gesloten.

Art. 15. Het overleg is de instantie belast met de planning, de organisatie, de permanente evaluatie en de beslechting van geschillen tussen de partijen.

Art. 16. In geval van niet-beslechte geschillen, indien het overleg in de onmogelijkheid verkeert het beheer van het project verder te zetten dit voor welke reden ook, zal de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve beslissingen treffen die ze nodig acht in het belang van het project.

Art. 17. De laatste vergadering van het overleg op het einde van het project zal worden gewijd aan de goedkeuring van een evaluatieverslag dat op voorhand door het overleg zal worden opgesteld. In dit verslag zullen de bereikte doelstellingen en de tekorten van het project vermeld staan; ook zullen er eventueel nieuwe bemiddelingen moeten worden voorgesteld.

Opgemaakt te Brussel, in ..... exemplaren (aantal exemplaren naargelang van het aantal ondertekenende partijen).

Het College van Burgemeester en Schepenen	
van de gemeente	De vereniging .....
vertegenwoordigd door	vertegenwoordigd door .....
De heer/Mevr.	
	De vereniging .....
	vertegenwoordigd door .....

La concertation, en sa réunion mensuelle, entendra les rapports et propositions de ses groupes de travail, de ses experts ou de ses délégués.

Il revient à la concertation de suspendre, d'abroger ou de proroger tout mandat ou missions confié à un tiers.

Art. 9. Au cas où les membres de la concertation jugeraient leur assemblée trop nombreuse pour être opérationnelle, ils pourraient élire au sein de l'assemblée une commission technique dont les missions seront précisément délimitées et qui consisteront en un suivi technique et logistique du projet.

Cette commission devra rendre compte à la concertation du déroulement des actions. La concertation suspendra, abrogera ou prorogera cette mission.

Art. 10. Le suivi et l'évaluation continue du projet imposent à la concertation d'établir :

a) les compte-rendus des réunions de la concertation, des groupes de travail ou rapports d'experts;

b) sous forme de tableau de bord financier, un relevé des dépenses engagées et des ressources disponibles pour éviter tout dérapage;

c) une grille d'évaluation permettant de mesurer à tout moment l'adéquation du projet aux intentions initiales.

Tous les éléments et toutes les pièces se rapportant à ces matières seront présentées à la concertation.

Art. 11. Les associations accepteront dans le cadre des actions menées au sein de la concertation, toute visite, inspection, tout contrôle de la part des délégués de la commune et de la Région.

Art. 12. 12.1. La concertation établit un projet comme suit :

1° L'association A s'engage à .....

Doivent figurer :

a) le détail de l'action, les moyens, les ressources, les délais;

b) les obligations de l'association A;

c) les obligations de la commune vis-à-vis de l'association A (ex. prêt de locaux, de matériel, ...).

2. L'association B s'engage à .....

idem.

12.2. La fin de chaque paragraphe consacré à une association sera réservée à la liste des indicateurs mesurables qui serviront à l'évaluation (ex. : Dans le cas d'une action d'embellissement de façades : nombre de participants + nombre de mètres carrés traités, ...).

Art. 13. Selon l'accord établi, il revient à chaque association une somme destinée à financer son action. Ainsi :

L'A.S.B.L. .... reçoit ..... FB.

Art. 14. La commune s'engage dès réception de la subvention régionale à en verser immédiatement et intégralement à chaque association la somme lui revenant. Un accord de financement autre pourra être pris entre les parties.

Art. 15. La concertation est l'instance de planification, d'organisation, d'évaluation continue et de résolution de conflits entre les parties.

Art. 16. En cas de litige non résolu, au cas où la concertation s'avérerait dans l'impossibilité de poursuivre la gestion du projet et ce pour quelque motif que ce soit, l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale prendra les décisions qu'il jugera utiles pour l'intérêt du projet.

Art. 17. La dernière réunion de la concertation au terme du projet sera consacrée à l'adoption d'un rapport d'évaluation établi préalablement par la concertation. Ce rapport devra indiquer les réussites ainsi que les faiblesses du projet et proposer des remédiations éventuelles.

Fait à Bruxelles, en ..... exemplaires (autant d'exemplaires que de parties signataires).

Le Collège des Bourgmestre et Echevins	
de la commune de	L'association .....
représentée par	représentée par .....
M./Mme	
	L'association .....
	représentée par .....